NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2019/97,

annettu 21 päivänä tammikuuta 2019,

biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemisesta joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian puitteissa

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 28 artiklan 1 kohdan ja 31 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 12 päivänä joulukuuta 2003 joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian, jäljempänä 'EU:n strategia', jonka III luku käsittää luettelon toimenpiteistä joukkotuhoaseiden leviämisen torjumiseksi.

(2) Unioni panee aktiivisesti täytäntöön EU:n strategiaa ja toteuttaa sen III luvussa lueteltuja toimenpiteitä, erityisesti biologisia ja toksiiniaseita koskevan yleissopimuksen, jäljempänä 'biologisten aseiden kieltosopimus' tai 'kieltosopimus', vahvistamiseen, täytäntöönpanoon ja yleismaailmalliseksi saattamiseen liittyviä toimenpiteitä.

(3) Neuvosto hyväksyi 27 päivänä helmikuuta 2006 yhteisen toiminnan 2006/184/YUTP ([1]) biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemiseksi EU:n strategian puitteissa. Biologisten aseiden kieltosopimukseen on yhteisen toiminnan 2006/184/YUTP hyväksymisen jälkeen liittynyt seitsemän uutta valtiota. Kyseisen yhteisen toiminnan voimassaolo päättyi 26 päivänä elokuuta 2007.

(4) Neuvosto hyväksyi 20 päivänä maaliskuuta 2006 biologisia aseita ja toksiiniaseita koskevan EU:n toimintasuunnitelman ([2]), joka täydentää yhteistä toimintaa 2006/184/YUTP biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemiseksi. Kyseisessä toimintasuunnitelmassa edellytetään luottamusta lisäävien toimien ja kemiallisten ja biologisten aseiden käyttöä koskevien väitteiden tutkimiseksi perustetun YK:n pääsihteerin mekanismin tehokasta käyttöä.

(5) Neuvosto hyväksyi 10 päivänä marraskuuta 2008 yhteisen toiminnan 2008/858/YUTP ([3]) biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemiseksi EU:n strategian puitteissa. Biologisten aseiden kieltosopimukseen on yhteisen toiminnan 2008/858/YUTP hyväksymisen jälkeen liittynyt kolme uutta valtiota, ja useille valtioille on annettu unionin asiantuntija-apua. Kyseisen yhteisen toiminnan voimassaolo päättyi 13 päivänä marraskuuta 2008.

(6) Biologisten aseiden kieltosopimuksen sopimusvaltioiden kuudennessa tarkistuskonferenssissa päätettiin perustaa YK:n aseriisuntatoimiston (UNODA) Geneven toimipisteen yhteyteen täytäntöönpanon tukiyksikkö viiden vuoden toimikaudeksi (2007–2011) antamaan hallinnollista tukea kuudennessa tarkistuskonferenssissa sovittujen kokousten järjestämiseen ja tukemaan biologisten aseiden kieltosopimuksen kattavaa täytäntöönpanoa ja yleismaailmalliseksi saattamista sekä tiedonvaihtoa luottamusta lisäävistä toimista.

(7) Neuvosto hyväksyi 18 päivänä heinäkuuta 2011 päätöksen 2011/429/YUTP ([4]) biologisten aseiden kieltosopimuksen sopimusvaltioiden seitsemännessä tarkistuskonferenssissa omaksuttavasta unionin kannasta.

(8) Biologisten aseiden kieltosopimuksen seitsemännessä tarkistuskonferenssissa päätettiin jatkaa täytäntöönpanon tukiyksikön toimeksiantoa uudella viiden vuoden kaudella (2012–2016) ja laajentaa sen tehtävät kattamaan avunpyyntöjen ja -tarjousten tietokannan perustamista ja hallinnointia koskevan päätöksen täytäntöönpano, mikä helpottaa asiaan liittyvää sopimusvaltioiden välistä tiedonvaihtoa, sekä tarvittaessa sopimusvaltioiden tukeminen seitsemännen tarkistuskonferenssin päätösten ja suositusten täytäntöönpanossa.

([1]) Neuvoston yhteinen toiminta 2006/184/YUTP, 27 päivältä helmikuuta 2006, biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemiseksi joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian puitteissa (EUVL L 65, 7.3.2006, s. 51).

([2]) Biologisia aseita ja toksiiniaseita koskeva EU:n toimintasuunnitelma, joka täydentää EU:n yhteistä toimintaa biologisia ja toksiiniaseita koskevan yleissopimuksen tukemiseksi (EUVL C 57, 9.3.2006, s. 1).

([3]) Neuvoston yhteinen toiminta 2008/858/YUTP, hyväksytty 10 päivänä marraskuuta 2008, biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemiseksi joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian täytäntöönpanon puitteissa (EUVL L 302, 13.11.2008, s. 29).

([4]) Neuvoston päätös 2011/429/YUTP, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2011, bakteriologisten (biologisten) ja toksiiniaseiden kehittämisen, tuottamisen ja varastoimisen kieltämisestä ja niiden hävittämisestä tehdyn yleissopimuksen (BTWC) osapuolina olevien valtioiden seitsemännessä tarkistuskonferenssissa omaksuttavasta Euroopan unionin kannasta (EUVL L 188, 19.7.2011, s. 42).

(9) Neuvosto hyväksyi 23 päivänä heinäkuuta 2012 päätöksen 2012/421/YUTP ([5]) biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemisesta EU:n strategian puitteissa. Biologisten aseiden kieltosopimukseen on päätöksen 2012/421/YUTP hyväksymisen jälkeen liittynyt kuusi uutta valtiota, ja useille valtioille on annettu unionin asiantuntija-apua.

(10) Neuvosto hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2015 päätöksen (YUTP) 2015/2096 ([6]) biologisten aseiden kieltosopimuksen sopimusvaltioiden kahdeksatta tarkistuskonferenssia koskevasta unionin kannasta.

(11) Kahdeksas tarkistuskonferenssi päätti jatkaa seitsemännessä tarkistuskonferenssissa hyväksytyn täytäntöönpanon tukiyksikön toimeksiantoa soveltuvin osin vuosiksi 2017–2021.

(12) Neuvosto hyväksyi 18 päivänä tammikuuta 2016 päätöksen (YUTP) 2016/51 ([7]) biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemisesta EU:n strategian puitteissa. Biologisten aseiden kieltosopimuksen sopimusvaltioiden määrä on päätöksen (YUTP) 2016/51 hyväksymisen jälkeen kasvanut 182:een useiden ratifiointien ja liittymisten seurauksena, ja useille valtioille on annettu unionin asiantuntija-apua,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Jotta voidaan panna välittömästi ja tosiasiallisesti täytäntöön EU:n strategian eräät osat ja hyödyntää yhteisten toimintojen 2006/184/YUTP ja 2008/858/YUTP sekä päätöksen 2012/421/YUTP onnistunutta täytäntöönpanoa, tämä päätös toimii operatiivisena politiikan välineenä niiden toimien välttämätöntä seurantaa ja vauhdittamista varten, joita on toteutettu vuosina 2016–2018 päätöksen (YUTP) 2016/51 mukaisesti biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemiseksi. Sillä varmistetaan kyseisten toimien jatkuvuus ja tehostetaan biologisten aseiden kieltosopimuksen sopimusvaltioiden joulukuussa 2017 ja 2018 pitämien kokousten tuloksena aikaan saatujen tavoitteiden toteuttamista. Sillä tuetaan erityisesti vuosina 2019 ja 2020 pidettävissä biologisten aseiden kieltosopimuksen asiantuntijakokouksissa käytäviä keskusteluja sekä vuonna 2021 järjestettävän kieltosopimuksen sopimusvaltioiden yhdeksännen tarkistuskonferenssin valmisteluja.

2. Tässä päätöksessä noudatetaan seuraavia periaatteita:

a) hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla päätöksistä 2012/421/YUTP ja (YUTP) 2016/51 saatuja kokemuksia;

b) pohditaan niitä erityistarpeita, joita biologisten aseiden kieltosopimuksen sopimusvaltiot sekä sen ulkopuoliset valtiot tuovat esiin kieltosopimuksen paremman täytäntöönpanon ja yleismaailmalliseksi saattamisen osalta;

c) kannustetaan hankkeiden paikalliseen ja alueelliseen omavastuullisuuteen niiden pitkän aikavälin kestävyyden varmistamiseksi sekä kumppanuuden luomiseksi unionin ja kolmansien osapuolten välille biologisten aseiden kieltosopimuksen puitteissa;

d) keskitytään sellaisiin toimiin, joiden on osoitettu voivan tuottaa konkreettisia tuloksia ja/tai edistetään biologisten aseiden kieltosopimuksen yhdeksännen tarkistuskonferenssin kannalta merkityksellisen yhteisymmärryksen muodostamista varhaisessa vaiheessa;

e) tuetaan biologisten aseiden kieltosopimuksen kokousten puheenjohtajia, erityisesti yhdeksännen tarkistuskonferenssin puheenjohtajaa, sekä hyödynnetään mahdollisimman hyvin täytäntöönpanon tukiyksikön toimeksiantoa;

f) tuetaan rauhan ja turvallisuuden sekä terveyteen liittyvien tavoitteiden edistämistä panemalla biologisten aseiden kieltosopimus tehokkaasti täytäntöön sopimusvaltioiden keskuudessa ja saattamalla se yleismaailmalliseksi.

3. Unioni tukee seuraavia hankkeita, jotka vastaavat EU:n strategiaan sisältyviä toimenpiteitä:

a) biologisten aseiden kieltosopimuksen yleismaailmallisuuden tukeminen;

b) valmiuksien kehittäminen biologisten aseiden kieltosopimuksen kansallisen täytäntöönpanon tueksi;

c) bioturvaverkostojen edistäminen globaalissa etelässä;

d) konferenssien välisenä aikana toteutettavan ohjelman ja biologisten aseiden kieltosopimuksen yhdeksännen tarkistuskonferenssin valmistelujen tukeminen;

e) sopimusvaltioiden valmius ehkäistä iskuja, joissa käytetään biologisia agensseja, ja reagoida tällaisiin iskuihin;

f) tiedotuksen, koulutuksen ja sitoutumisen tukemiseen tarkoitetut välineet.

Yksityiskohtainen kuvaus kyseisistä hankkeista on liitteessä.

([5]) Neuvoston päätös 2012/421/YUTP, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2012, biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemisesta joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian puitteissa (EUVL L 196, 24.7.2012, s. 61).

([6]) Neuvoston päätös (YUTP) 2015/2096, annettu 16 päivänä marraskuuta 2015, bakteriologisten (biologisten) ja toksiiniaseiden kehittämisen, tuottamisen ja varastoimisen kieltämiseksi ja niiden hävittämiseksi tehdyn yleissopimuksen kahdeksatta tarkistuskonferenssia koskevasta Euroopan unionin kannasta (EUVL L 303, 20.11.2015, s. 13).

([7]) Neuvoston päätös (YUTP) 2016/51, annettu 18 päivänä tammikuuta 2016, biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemisesta joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian puitteissa (EUVL L 12, 19.1.2016, s. 50).

2 artikla

1. Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, jäljempänä 'korkea edustaja', vastaa tämän päätöksen täytäntöönpanosta.

2. Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen toimien teknisestä täytäntöönpanosta vastaa UNODA. Se hoitaa tämän tehtävän korkean edustajan alaisuudessa. Tätä varten korkea edustaja sopii tarvittavista järjestelyistä UNODAn kanssa.

3 artikla

1. Rahoitusohje 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen hankkeiden toteuttamiseksi on 3 029 856,79 euroa.

2. Edellä 1 kohdassa vahvistetusta määrästä rahoitettuja menoja hallinnoidaan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavien menettelyjen ja sääntöjen mukaisesti.

3. Komissio valvoo 1 kohdassa tarkoitettujen menojen asianmukaista hallinnointia. Tätä varten se tekee UNODAn kanssa rahoitussopimuksen. Rahoitussopimuksessa on määrättävä, että UNODAn on varmistettava unionin rahoitusosuuden näkyvyys sen suuruuden mukaisesti.

4. Komissio pyrkii tekemään rahoitussopimuksen mahdollisimman pian tämän päätöksen voimaantulon jälkeen. Se ilmoittaa neuvostolle mahdollisista vaikeuksista kyseisessä prosessissa ja rahoitussopimuksen tekopäivästä.

4 artikla

Korkea edustaja raportoi neuvostolle tämän päätöksen täytäntöönpanosta UNODAn säännöllisesti laatimien raporttien perusteella. Raportteja käytetään neuvoston suorittaman arvioinnin perustana. Komissio antaa tietoja 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen hankkeiden rahoitukseen liittyvistä näkökohdista.

5 artikla

1. Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

2. Tämän päätöksen voimassaolo päättyy 36 kuukauden kuluttua 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun rahoitussopimuksen tekemisestä tai, jos rahoitussopimusta ei ole tämän ajanjakson kuluessa tehty, kuuden kuukauden kuluttua päätöksen hyväksymisestä.

Tehty Brysselissä 21 päivänä tammikuuta 2019.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

F. MOGHERINI

LIITE

1. HANKKEET

1.1 Hanke 1: Biologisten aseiden kieltosopimuksen yleismaailmallisuuden tukeminen

1.1.1 Hankkeen tarkoitus

Edistää biologisten aseiden kieltosopimukseen liittymistä maailmanlaajuisesti kannustamalla kieltosopimuksen ulkopuolisia valtioita tuntemaan paremmin kieltosopimukseen liittymisen ja sen kokouksiin ja toimintaan osallistumisen hyödyt. Tällä hankkeella tuetaan biologisten aseiden kieltosopimuksen yleismaailmallisuutta koskevien kahdeksannen tarkistuskonferenssin päätösten ja suositusten täytäntöönpanoa sekä varmistetaan niiden toimien jatkuvuus, jotka on aloitettu päätöksen (YUTP) 2016/51 nojalla Fidžillä heinäkuussa 2017 järjestetyn yleismaailmallisuutta käsitelleen Tyynenmeren alueen alueellisen työpajan sekä loppuvuodesta 2018 kieltosopimuksen ulkopuolisille valtioille Afrikassa järjestettyjen kahden alueellisen työpajan jälkeen.

1.1.2 Hankkeelta odotetut tulokset

a) biologisten aseiden kieltosopimukseen liittymisen lisääntyminen kaikilla maantieteellisillä alueilla;

b) entistä parempi biologisten aseiden kieltosopimuksen tuntemus asianomaisten kansallisten viranomaisten keskuudessa, parlamentin jäsenet mukaan luettuina, ja/tai kieltosopimukseen liittyvä entistä tehokkaampi osa-alueellinen verkostoituminen kieltosopimukseen liittymisen ja sen täytäntöönpanon edistämiseksi;

c) se, että entistä useammat valtiot ovat sitoutuneet liittymään biologisten aseiden kieltosopimukseen ja toteuttavat parhaillaan tähän tähtääviä toimia;

d) se, että entistä useammat valtiot, jotka eivät ole biologisten aseiden kieltosopimuksen sopimusvaltioita, osallistuvat kieltosopimuksen toimintaan ja kokouksiin.

1.1.3 Hankkeen kuvaus

Biologisten aseiden kieltosopimuksen tarkistuskonferensseissa on säännöllisesti vakuutettu, että kieltosopimuksen sopimusvaltioiden määrän kasvattaminen on hyvin tärkeää. Kieltosopimuksen ulkopuolella on kuitenkin edelleen 15 valtiota, suurin osa Afrikassa ja Tyynenmeren alueella. Tähän hankkeeseen sisältyy sen vuoksi erityisohjelmia, jotka on suunnattu neljälle kieltosopimuksen allekirjoittaneelle mutta sen ulkopuoliselle valtiolle, jotta niiden ratifiointi- tai liittymisprosessissa saavuttaisiin tuntuvaa edistystä. Nämä ohjelmat toimisivat tiiviissä yhteistyössä muiden keskeisten toimijoiden kanssa, joita ovat muun muassa Kemiallisten aseiden kieltojärjestö, YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmalla 1540 (2004) perustettu komitea, EU:n CBRN-osaamiskeskukset ja kansalaisjärjestöt (esim. Verification Research, Training and Information Centre (VERTIC), Parliamentarians for Global Action -verkosto ja Institute for Security Studies), toimivien suhteiden kehittämiseksi asianomaisiin alueellisiin ja osa-alueellisiin elimiin, tarvittaessa räätälöityjen tiedotusmateriaalien toimittamiseksi ja suorien yhteyksien ylläpitämiseksi kohdealueen valtioihin.

Monia biologisten aseiden kieltosopimuksen yleismaailmalliseksi saattamiseen liittyviä toimia toteutetaan neljässä kieltosopimuksen ulkopuolisessa valtiossa. Maat valitaan sillä perusteella, millaiset niiden tosiasialliset ratifiointi- tai liittymisnäkymät ovat tämän päätöksen hyväksymishetkellä. Nämä toimet perustuisivat aikaisemmissa alueellisissa työpajoissa käytyihin keskusteluihin ja saavutettuihin tuloksiin, ja ne siirrettäisiin ja räätälöitäisiin kansallisiin olosuhteisiin. Ne käsittäisivät kunkin mukana olevan valtion osalta yleismaailmalliseksi saattamista koskevan työsuunnitelman valmistelun, johon osallistuisivat kansalliset sidosryhmät. Jos mahdollista ja aiheellista, nämä toimet voitaisiin toteuttaa niiden valtioiden välisenä yhteistoimintana, joiden kesken on meneillään tiivistä yhteistyötä ja joiden kansalliset olosuhteet ovat samankaltaisia. Toimien painopistealoja ovat erityisten tiedotusmateriaalien toimittaminen biologisten aseiden kieltosopimukseen liittymisen hyödyistä, kansallisiin sidosryhmiin, kuten parlamentin jäseniin ja muihin poliittisiin päättäjiin, kohdistuvat valistustoimet sekä kieltosopimusta koskeviin kysymyksiin liittyvän kansallisen koordinoinnin luomisen edistäminen.

Lisäksi järjestetään kaksi alueellista työpajaa, toinen Afrikkaa ja toinen Tyynenmeren aluetta varten; työpajojen tarkoituksena on hyödyntää useiden, biologisten aseiden kieltosopimuksen ulkopuolisten valtioiden maantieteellistä läheisyyttä ja kannustaa alueelliseen vuoropuheluun yleismaailmallistamiseen tähtäävien pyrkimysten tukemiseksi. Mukana on myös osio, jolla tuetaan kieltosopimuksen ulkopuolisten valtioiden keskeisten virkamiesten saapumista kieltosopimuksen kokouksiin Geneveen.

1.2 Hanke 2: Valmiuksien kehittäminen biologisten aseiden kieltosopimuksen täytäntöönpanon tueksi

1.2.1 Hankkeen tarkoitus

Tämän hankkeen tavoitteena on edistää toimia, jotka on käynnistetty päätöksen (YUTP) 2016/51 nojalla sen laajennetun tuen ohjelmien puitteissa. Tavoitteena on keskittää toimet enintään viiteen tuensaajamaahan tarjoamalla kohdennettua ja jatkuvaa tukea pyynnön kohteena olevilla aloilla koko päätöksen (YUTP) 2016/51 kolmivuotisen täytäntöönpanokauden ajan.

1.2.2 Hankkeelta odotetut tulokset

a) sellaisten asianmukaisten lainsäädännöllisten tai hallinnollisten toimenpiteiden toteuttaminen, rikosoikeudelliset säännökset mukaan luettuina, jotka kattavat kaikki biologisten aseiden kieltosopimuksessa määrätyt ja kahdeksannessa tarkistuskonferenssissa tarkennetut kiellot ja ehkäisevät toimenpiteet;

b) tehokas täytäntöönpano ja täytäntöönpanon valvonta kieltosopimuksen rikkomisen estämiseksi ja seuraamusten määräämiseksi rikkomuksista;

c) parempi koordinointi ja verkostoituminen kaikkien kieltosopimusprosessiin osallistuvien sidosryhmien keskuudessa, kansalliset ja alueelliset bioturvallisuusyhdistykset, parlamentin jäsenet ja yksityinen sektori mukaan luettuina, jotta edistetään tehokasta täytäntöönpanoa;

d) avoimuuden lisääntyminen kieltosopimuksen sopimusvaltioiden keskuudessa;

e) vaadittujen tietojen kokoamista ja luottamusta lisäävistä toimista vuosittain annettavia ilmoituksia koskevien kansallisten mekanismien perustaminen tai tehostaminen;

f) luottamusta lisääviä toimia koskevaan tiedonvaihtoon säännöllisesti osallistuvien sopimusvaltioiden määrän kasvu ja toimitettujen tietojen laadun parantuminen;

g) luottamusta lisäävien toimien yhteydessä saadut tiedot sähköisesti toimittavien sopimusvaltioiden määrän kasvu;

h) kieltosopimukselle kansallisen yhteyshenkilön nimenneiden sopimusvaltioiden määrän kasvu;

i) sellaisten koulutus-, vaihto- ja twinning-ohjelmien sekä muiden henkilöresurssien kehittämiskeinojen edistäminen biotieteiden ja -teknologian alalla, jotka liittyvät kieltosopimuksen täytäntöönpanoon kehitysmaissa.

1.2.3 Hankkeen kuvaus

UNODA pyrkii tällä hankkeella kehittämään aktiivista yhteistyötä jäsenvaltioiden, asiantuntijoiden ja kansallisten laitosten kanssa laadukkaan ja merkityksellisen avun tarjoamiseksi. Jäsenvaltioiden nimeämät asiantuntijat, erityisesti päätöksen (YUTP) 2016/51 nojalla laaditun unionin asiantuntijoiden luettelon jäsenet, merkitään edelleen tukiluetteloon. UNODA pyrkii lisäksi luomaan kumppanuussuhteen sellaisten asiaankuuluvien kansallisten laitosten kanssa, joilla on erityistä asiantuntemusta ja jotka ovat muun muassa toteuttaneet aiemmin avustusohjelmia. UNODA pyrkii myös jatkamaan kumppanuussuhteiden luomista rauhan ja aseriisunnan YK:n aluekeskusten, YK:n alueidenvälisen rikollisuuden ja oikeuden tutkimuslaitoksen, EU:n CBRN-osaamiskeskusten sekä valtioista riippumattomien järjestöjen (esim. VERTIC) ja ajatushautomoiden (esim. EU:n asesulku- ja aseriisuntakonsortio) kanssa.

Tässä hankkeessa toteutetaan myös enintään kolme vertaisarviointia tälle konseptille tarjottavan tuen laajentamiseksi edelleen. Vertaisarvioinnit pohjautuvat Ranskan vuonna 2013, Benelux-maiden vuonna 2015, Saksan vuonna 2016, Marokon vuonna 2017 ja Georgian vuonna 2018 toteuttamiin arviointeihin. Tämä konsepti voi toimia myös vahvana luottamusta lisäävänä välineenä, jolla valmistellaan tulevaa yhteistyötä kartoittamalla keskeisiä aiheita.

1.3 Hanke 3: Bioturvaverkostojen edistäminen globaalissa etelässä

1.3.1 Hankkeen tarkoitus

Tämän hankkeen tavoitteena on tarjota globaalin etelän nuorille päätöksentekijöille, tieteenharjoittajille ja tutkijoille mahdollisuuksia kehittää valmiuksiaan biologisten aseiden kieltosopimukseen liittyvillä aloilla. Hanke pohjautuu menestyksekkäisiin aloitteisiin, kuten UNODAn Scholarship for Peace -apurahaan, laajentaa niitä ja varmistaa jo toteutettujen toimien jatkuvuuden. Hankkeessa pyritään lisäksi tavoittamaan kohderyhmä myös virtuaalisesti, minkä tavoitteena on kannustaa kehittämään nuorten ammattilaisten verkostoja ja hyödyntämään unionin laatimaa koulutusmateriaalia (esim. EU:n asesulku- ja aseriisuntakonsortion kehittämiä sähköisen oppimisen välineitä).

1.3.2 Hankkeelta odotetut tulokset

a) se, että bioturvallisuuden ja bioturvaamisen alan valmiuksien kehittämistä edistetään kansainvälisen yhteistyön avulla biologisten aseiden kieltosopimuksen 10 artiklaa soveltamisen yhteydessä;

b) kieltosopimuksen tunnetuksi tekeminen globaalin etelän nuorten päätöksentekijöiden, tieteenharjoittajien ja tutkijoiden keskuudessa;

c) bioturvaamisen ja siihen liittyvien alojen parissa toimivien nuorten ammattilaisten alueellisten ja osa-alueellisten verkostojen perustaminen;

d) ”vastuullisen tieteen ja innovoinnin” käsitteen tekeminen tunnetuksi kohdeyleisön keskuudessa;

e) bioturvallisuutta ja bioturvaamista koskevien valistusohjelmien, käytännesääntöjen ja standardien edistäminen;

f) kieltosopimuksen kokouksiin ja bioturvaamisesta käytäviin keskusteluihin osallistuvien asiantuntijoiden tasaisempi alueellinen edustus ja sukupuolijakauma;

g) niiden välineiden ja materiaalin tunnetuksi tekeminen ja käyttö, jotka on kehitetty koulutusta ja tiedotusta varten aiempien neuvoston päätösten mukaisesti ja asiaankuuluvien laitosten ja yhteisöjen toimesta.

1.3.3 Hankkeen kuvaus

Genevessä järjestetään sopivana ajankohtana globaalin etelän nuorille kaksi seminaaria, joissa heille tehdään selkoa monenvälisten aseriisuntaneuvottelujen konseptista ja joissa he voivat luoda yhteyksiä diplomaatteihin ja alan korkean tason asiantuntijoihin. Erityisesti globaalia etelää edustavia nuoria naisia kannustetaan osallistumaan seminaareihin.

1.4 Hanke 4: Konferenssien välisenä aikana toteutettavan ohjelman ja biologisten aseiden kieltosopimuksen yhdeksännen tarkistuskonferenssin valmistelujen tukeminen

1.4.1 Hankkeen tarkoitus

Tämän ohjelman painopisteenä on saada biologisten aseiden kieltosopimuksen sopimusvaltiot osallistumaan aktiivisesti yhdeksänteen tarkistuskonferenssiin järjestämällä neljä alueellista tai osa-alueellista työpajaa ja tarjoamalla tilaisuuksia konferenssien välisenä aikana vuosina 2018–2020 toteutettavan ohjelman keskeisiä aiheita koskevaan pohdintaan ja keskusteluun.

1.4.2 Hankkeelta odotetut tulokset

a) parempi tietoisuus biologisten aseiden kieltosopimuksesta sekä vuonna 2021 järjestettävästä yhdeksännestä tarkistuskonferenssista ja sen merkityksestä kieltosopimuksen tulevan kehityksen kannalta;

b) kattava alueiden välinen vuoropuhelu asioista, joita tarkastellaan yhdeksännessä tarkistuskonferenssissa;

c) useiden ehdotusten kehittely uusia yhdeksännen tarkistuskonferenssin jälkeen toteutettavia aloitteita varten ja laaja tuki niiden hyväksymiselle yhdeksännessä tarkistuskonferenssissa;

d) kehitysmaiden asiantuntijoiden aktiivinen osallistuminen konferenssien välisenä aikana toteutettavan ohjelman kokouksiin vuosina 2019 ja 2020 sekä yhdeksänteen tarkistuskonferenssiin.

1.4.3 Hankkeen kuvaus

Järjestetään neljä alueellista tai osa-alueellista työpajaa, joissa käsitellään konferenssien välisenä aikana vuosina 2018–2020 toteutettavan ohjelman aiheita ja autetaan seuraavan tarkistuskonferenssin puheenjohtajaa ennen yhdeksättä tarkistuskonferenssia ja sen aikana biologisten aseiden kieltosopimuksen tulevaa kehitystä silmällä pitäen. Näiden työpajojen tavoitteena on edistää alueellista tai osa-alueellista yhteisymmärrystä käymällä keskustelua asioissa etenemistä koskevista ehdotuksista. Genevessä järjestetään kieltosopimuksen kokousten yhteydessä tarvittaessa myös oheistilaisuuksia. Se edistäisi sellaisen laajan sopimusvaltioista koostuvan joukon muodostamista, joka kannattaisi biologisten aseiden kieltosopimuksen asteittaista vahvistamista.

Tällä hankkeella tuetaan myös tukiohjelmaa, jonka ansiosta kehitysmaiden asiantuntijat voivat osallistua kieltosopimuksen kokouksiin konferenssien välisenä aikana sekä yhdeksänteen tarkistuskonferenssiin Genevessä.

Lisäksi osana yhdeksännen tarkistuskonferenssin valmistelua tässä hankkeessa ehdotetaan valtioiden asiantuntijoille, valtioista riippumattomille järjestöille, kansalaisjärjestöille ja toimialan edustajille tarkoitetun kansainvälisen tiede- ja teknologiakonferenssin järjestämistä Genevessä; tarkoituksena on saada osallistujien ääni kuuluviin keskusteluissa, joita hyödynnetään yhdeksännessä tarkistuskonferenssissa.

1.5 Hanke 5: Sopimusvaltioiden valmius ehkäistä iskuja, joissa käytetään biologisia agensseja, ja reagoida tällaisiin iskuihin

1.5.1 Hankkeen tarkoitus

Tämän hankkeen tavoitteena on parantaa valittujen sopimusvaltioiden valmiuksia ehkäistä biologisilla aseilla tehtäviä iskuja ja reagoida niihin. Jäsenvaltioiden ja asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen asiantuntijat tarjoavat avustus- ja suojelualan koulutusta. Näiden koulutustilaisuuksien isännöintiä ja tarvittavien välineiden käyttöä varten etsitään kumppaneiksi kolmansia maita. Koulutuksella parannetaan biologisten agenssien väärinkäytön ennaltaehkäisyvalmiuksia ja kykyä selviytyä tällaisesta väärinkäytöstä sekä kansallisia ja alueellisia valmiuksia reagoida siihen. Hankkeella myös kannustetaan sopimusvaltioita edistämään alueellisten verkostojen perustamista alueilleen ja osa-alueilleen, millä parannetaan sekä niiden kollektiivisia ennaltaehkäisytoimenpiteitä että niiden koordinoitua vastausta mahdolliseen biologisilla aseilla tehtävään iskuun.

1.5.2 Hankkeelta odotetut tulokset

a) biologisten aseiden kieltosopimuksen 7 artiklan täytäntöönpanon vahvistaminen ja sen täytäntöönpanon käytännön haasteiden paremman ymmärtämisen edistäminen;

b) merkittävän panoksen tarjoaminen apua, reagointia ja torjuntavalmiutta käsitteleviin vuoden 2019 ja 2020 asiantuntijakokouksiin;

c) sekä luonnollisten että tahallaan aiheutettujen tartuntatautiepidemioiden kansainvälisten reagointivalmiuksien vahvistaminen;

d) valittujen sopimusvaltioiden valmiuksien vahvistaminen tartuntatautiepidemioiden tai biologisilla aseilla tehtyjen iskujen havaitsemiseksi, niistä raportoimiseksi ja niihin reagoimiseksi muun muassa torjuntavalmiuden, reagoinnin sekä kriisien hallinnan ja lieventämisen aloilla;

e) vahvojen kansallisten terveysjärjestelmien merkityksen esiin tuominen keinona ehkäistä biologisten aseiden mahdollista käyttöä;

f) kemiallisten ja biologisten aseiden käyttöä koskevien väitteiden tutkimiseksi perustetun YK:n pääsihteerin mekanismin mukaisten valmiuksien vahvistaminen.

1.5.3 Hankkeen kuvaus

Tässä hankkeessa valituille sopimusvaltioille järjestetään useita koulutustilaisuuksia, teoreettisia simulointiharjoituksia ja/tai kansallisia tai osa-alueellisia työpajoja, joissa tarkastellaan ministeriöiden välistä päätöksentekoa sekä edistetään kansallisten ja kansainvälisten järjestöjen välistä tiedonvaihtoa ja avustustoimintaa tarkoituksena ehkäistä ja lieventää sellaisten iskujen riskejä ja vaikutuksia, joissa käytetään biologisia agensseja. Näin voidaan harjoitella ja arvioida biologisten vaaratilanteiden ehkäisemistä sekä niihin varautumista ja vastaamista kansallisella tasolla sekä lisätä tietoisuutta mahdollisista toimenpiteistä valmiustason parantamiseksi.

Tähän hankkeeseen kuuluu myös asiantuntijoille aluksi järjestettävä työpaja Genevessä; siinä selvitetään 7 artiklan täytäntöönpanoon liittyviä tarpeita ja suunnitellaan toimia, joilla näihin tarpeisiin voidaan vastata ja jotka sisällytetään hankkeessa myöhemmin toteutettaviin toimiin. Toimet perustuisivat asiaankuuluvien toimijoiden, kuten EU:n CBRN-osaamiskeskusten, toteuttamiin toimiin.

1.6 Hanke 6: Tiedotuksen, koulutuksen ja sitoutumisen tukemiseen tarkoitetut välineet

1.6.1 Hankkeen tarkoitus

Tämän hankkeen tavoitteena on luoda konkreettisia käytännön välineitä, materiaaleja ja lähestymistapoja, jotka mahdollistavat hankkeissa 1–5 kuvatut toimet. Tällaisia välineitä tuotetaan niiden yleisölle soveltuvissa esitysmuodoissa, myös paperitulosteina, ja ne on yleensä käännettävä kaikille Yhdistyneiden kansakuntien virallisille kielille.

Tässä hankkeessa tarjotaan myös edelleen joustavia rahoitusmahdollisuuksia sellaisen koulutus- ja tiedotusmateriaalin tuottamiseksi, jolla tuetaan hankkeiden 1–5 toteuttamista ja lisätään biologisten aseiden kieltosopimuksen näkyvyyttä.

1.6.2 Hankkeelta odotetut tulokset

a) tuki hankkeille 1–5;

b) opiskelijoiden ja opettajien parempi tietoisuus biologisista aseista, vastuullisesta tieteen harjoittamisesta ja eettisistä kysymyksistä;

c) se, että tiedotusmateriaaleja biologisten aseiden kieltosopimuksesta ja biologian mahdolliseen väärinkäyttöön liittyvistä laajemmista kysymyksistä levitetään laajalti.

1.6.3 Hankkeen kuvaus

Monet hankkeet voidaan jo yksilöidä, kun taas toiset muotoutuvat, kun hanke on käynnistynyt. Ensin mainittuihin kuuluu esimerkiksi tärkeimpänä ehdotus laatia biologisten aseiden kieltosopimuksen 50-vuotisjuhlavuoden kunniaksi julkaisu, jota jaetaan laajalle yleisölle tietoisuuden lisäämiseksi kieltosopimuksen synnystä, kehityksestä ja jatkuvasta merkityksestä rauhan ja turvallisuuden ylläpitäjänä. Tarpeellinen jo yksilöitävissä oleva hanke on myös biologisten aseiden kieltosopimuksen verkkosivuston sekä tämän päätöksen ja muiden asiaankuuluvien neuvoston päätösten nojalla tuotettujen materiaalien kääntäminen.

2. MENETTELYTAPAKYSYMYKSET JA KOORDINOINTI

Hankkeiden toteuttamisen käynnistää ohjauskomitea, ja tavoitteena on aluksi määritellä yhteistyön menettelyt ja yksityiskohdat. Ohjauskomitea tarkastelee hankkeiden toteutusta säännöllisesti, vähintään kerran kuudessa kuukaudessa, myös sähköisten viestintävälineiden avulla.

Ohjauskomiteaan kuuluvat korkean edustajan ja YK:n aseriisuntatoimiston yhteyteen perustetun kieltosopimuksen täytäntöönpanon tukiyksikön (UNODA/BTWC-ISU) edustajat.

Niiden sopimusvaltioiden, jotka eivät ole jäsenvaltioita, tämän päätöksen nojalla esittämät tuki- ja yhteistyöhakemukset osoitetaan UNODA/BTWC-ISU:lle. UNODA/BTWC-ISU tarkistaa hakemukset ja arvioi niitä tapauksen mukaan ja antaa ohjauskomitealle suosituksia. Ohjauskomitea käsittelee tukihakemukset sekä tutkii toimintasuunnitelmat ja niiden täytäntöönpanon. Korkea edustaja tekee lopullisen päätöksen tuensaajamaista neuvoston toimivaltaisia työryhmiä kuullen, korkean edustajan ehdotuksesta ja ottaen huomioon ohjauskomiteassa käytyjen keskustelujen tulokset.

Jotta varmistetaan unionin käynnistämien toimien vahva omavastuullisuus ja jatkuvuus tuensaajamaissa, pyritään siihen, että aina kun mahdollista ja asianmukaista, valittuja tuensaajia pyydetään laatimaan toimintasuunnitelmat, joissa esitetään muun muassa aikataulu rahoitettujen – myös kansallisista varoista rahoitettujen – toimien toteuttamiseksi, hankkeen soveltamisala ja kesto sekä tärkeimmät sidosryhmät. UNODA/BTWC-ISU tai tarvittaessa jäsenvaltiot voivat osallistua toimintasuunnitelmien laatimiseen. Hankkeet pannaan täytäntöön toimintasuunnitelmien mukaisesti.

3. RAPORTOINTI JA ARVIOINTI

UNODA/BTWC-ISU toimittaa korkealle edustajalle kuuden kuukauden välein tilannekatsaukset hankkeiden täytäntöönpanosta. Lisäksi toimitetaan raportteja tuensaajamaiden toimintasuunnitelmien nojalla toteutetuista yksittäisistä tukitoimista. Raportit toimitetaan neuvoston asiaankuuluvalle työryhmälle, joka arvioi edistymistä ja tekee hankkeista kokonaisarvion sekä esittää mahdollisia jatkotoimia.

Biologisten aseiden kieltosopimuksen sopimusvaltioille annetaan mahdollisuuksien mukaan tietoja hankkeiden toteutuksesta, myös sähköisten välineiden avulla. Tuensaajamaiden odotetaan raportoivan biologisten aseiden kieltosopimuksen kokouksille maiden hyväksi toteutettujen toimien täytäntöönpanosta ja tuloksista ja antavan asianmukaista tunnustusta unionin tuelle.

4. EU:N JÄSENVALTIOIDEN ASIANTUNTIJOIDEN OSALLISTUMINEN

Tämän päätöksen onnistunut täytäntöönpano edellyttää jäsenvaltioista tulevien asiantuntijoiden aktiivista osallistumista. UNODA/BTWC-ISU:ta kannustetaan käyttämään tällaisia asiantuntijoita ja muun muassa päivittämään säännöllisesti ylläpitämäänsä, neuvoston päätöksen (YUTP) 2016/51 mukaisesti laadittua luetteloa kieltosopimuksen asiantuntijoista. Hankkeiden toteuttamiseen liittyvät asiantuntijoiden matkakulut katetaan tämän päätöksen määrärahoista.

Avustuskäyntejä, kuten oikeudellista apua tai luottamusta lisääviin toimiin liittyvää apua, suunniteltaessa tullaan todennäköisesti pitämään tavanomaisena käytäntönä enintään kolmen asiantuntijan käyntiä, joka kestää enintään viisi päivää. Jos tiettyä tuensaajana olevan sopimusvaltion esittämää avustuspyyntöä varten ei voida osoittaa asianmukaista unionin asiantuntijaa, pyritään löytämään ulkopuolisia tuenantajia, joilla on asiantuntemusta kyseisestä aiheesta, ja hyödyntämään näiden tukea.

5. KESTO

Hankkeiden toteutuksen arvioitu kokonaiskesto on 36 kuukautta.

6. TUENSAAJAT

Hankkeen 1 tuensaajat ovat yleismaailmallisuuteen tähtäävien toimien osalta biologisten aseiden kieltosopimuksen ulkopuolisia valtioita (sekä kieltosopimuksen allekirjoittajavaltioita että muita valtioita), mukaan lukien tarpeen mukaan yksityinen sektori, tiedemaailma ja valtioista riippumattomat järjestöt.

Hankkeen 2 tuensaajat ovat valmiuksien kehittämiseen liittyvien toimien osalta biologisten aseiden kieltosopimuksen sopimusvaltioita, niin että erityistä huomiota kiinnitetään kieltosopimukseen hiljattain liittyneisiin valtioihin.

Hankkeen 3 tuensaajat ovat biologisten aseiden kieltosopimuksen sopimusvaltioista tulevia globaalin etelän nuoria päätöksentekijöitä, tieteenharjoittajia ja tutkijoita, jotka toimivat kieltosopimukseen liittyvillä tieteen ja tutkimuksen aloilla.

Hankkeen 4 tuensaajat ovat ennen kaikkea biologisten aseiden kieltosopimusta koskevia kysymyksiä käsitteleviä sopimusvaltioiden virkamiehiä, kuten kansallisiksi yhteyshenkilöiksi nimettyjä virkamiehiä ja Geneven pysyvien edustustojen virkamiehiä, sekä muita sopimusvaltioiden itsensä osoittamia kansallisia asiantuntijoita.

Hankkeen 5 tuensaajina on suppea joukko hakemusmenettelyn perusteella valittuja sopimusvaltioita, joille tarjotaan mahdollisuus osallistua koulutustilaisuuksiin, teoreettisiin simulointiharjoituksiin ja/tai kansallisiin tai osa-alueellisiin työpajoihin, joiden tavoitteena on parantaa niiden valmiuksia ehkäistä iskuja, joissa käytetään biologisia aseita, ja reagoida niihin.

Hankkeen 6 tuensaajat ovat asiaa koskevien materiaalien tuottajia ja niiden käyttäjiä, esimerkiksi opiskelijoita ja opettajia sekä teollisuuden toimihenkilöitä ja valtioista riippumattomia järjestöjä.

7. KOLMANSIEN OSAPUOLTEN EDUSTAJAT

Hankkeiden alueellisen omavastuullisuuden ja jatkuvuuden edistämiseksi tämän päätöksen määrärahoista rahoitetaan unionin ulkopuolisten asiantuntijoiden, myös asiaankuuluvien osa-alueellisten, alueellisten ja kansainvälisten järjestöjen asiantuntijoiden, osallistumista. Rahoitetaan UNODA/BTWC-ISU:n osallistumista biologisten aseiden kieltosopimuksen työpajoihin ja kokouksiin. Biologisten aseiden kieltosopimuksen kokousten puheenjohtajan osallistumista voidaan rahoittaa tapauskohtaisesti.

8. TÄYTÄNTÖÖNPANOYKSIKKÖ – HENKILÖSTÖKYSYMYKSET

Koska tässä päätöksessä UNODA/BTWC-ISU:lle annetut tehtävät ovat luonteeltaan talousarvion ulkopuolisia, henkilöstöä tarvitaan lisää.

9. EU:n NÄKYVYYS

UNODA/BTWC-ISU toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet julkistaakseen sen, että toteutetut toimet ovat unionin rahoittamia. Tällaiset toimenpiteet toteutetaan Euroopan komission laatiman ja julkaiseman EU:n ulkoisen toiminnan tiedotusta ja näkyvyyttä koskevan käsikirjan (Communication and Visibility Manual for EU External Actions) mukaisesti. UNODA/BTWC-ISU varmistaa siten unionin osallistumisen näkyvyyden asianmukaisella brändillä ja julkisuudella, joissa korostetaan unionin asemaa, varmistetaan unionin toimien avoimuus ja lisätään tietoisuutta tämän päätöksen syistä sekä tietoisuutta unionin tuesta tälle päätökselle ja kyseisen tuen tuloksista. Hankkeissa tuotetussa materiaalissa tuodaan selkeästi esiin unionin lippu tämän lipun asianmukaisesta käytöstä ja jäljentämisestä annettujen unionin suuntaviivojen mukaisesti.